

*Załącznik do Uchwały Nr VIII/38 /2011
Rady Miejskiej w Reszlu
z dnia 29 marca 2011 roku*

**PROGRAM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ
DLA GMINY RESZEL NA ROK 2011**

„AKTYWIZACJA SPOŁECZNA SZANSĄ NA LEPSZE JUTRO”

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
oraz ze środków budżetu państwa

Program Aktywności Lokalnej dla Gminy Reszel
„Aktywizacja społeczna szansą na lepsze jutro”
program aktywizacji społeczno – zawodowej osób korzystających
z pomocy społecznej w Gminie Reszel

I. Wstęp

Program Aktywności Lokalnej ma za zadanie poprawę relacji panujących w społeczności Gminy Reszel oraz zmianę kierunków działań i aktywności mieszkańców gminy, które poprawią ich sytuację, jak również prezentuje mechanizmy wzmacniające efektywność tych zmian.

Program Aktywności Lokalnej skierowany jest do osób, które borykają się z problemami na różnych dziedzinach życia, zarówno rodzinnego jak i społecznego. Wobec nich zastosowana zostanie środowiskowa praca socjalna, instrumenty aktywnej integracji oraz działania o charakterze środowiskowym, mające na celu doprowadzenie do przywrócenia osób wykluczonych społecznie na rynek pracy oraz do ich integracji ze społeczeństwem poprzez obudzenie w nich chęci do aktywnego poszukiwania pracy.

Przyjęte w Programie Aktywności Lokalnej koncepcje są zgodne z założeniami zawartymi w ogólnopolskich i lokalnych dokumentach strategicznych, tj.:

1. Strategia Rozwoju Kraju na lata 2007-2015;
2. Narodowa Strategii Integracji Społecznej dla Polski;
3. Strategia Polityki Społecznej na lata 2007-2013;
4. Narodowa Strategia Rozwoju na lata 2007-2013;
5. Strategii Polityki Społecznej na lata 2007-2013;
6. Narodowa Strategia Spójności 2007-2013;
7. Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007-2013;
8. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Reszel do roku 2020;
9. Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku.

Powyższe dokumenty zakładają realizację działań służących rozwojowi społeczno – gospodarczemu kraju, a tym samym podniesienie poziomu jakości życia obywateli. Podstawą dobrego funkcjonowania społeczeństwa jest integracja i wzajemne wsparcie, dzięki czemu wszystkie osoby będą miały równe szanse na zrealizowanie swoich planów życiowych, poprzez pomoc otrzymaną ze strony odpowiednich instytucji i organizacji.

Podkreśla się znaczenie Kapitału Ludzkiego, czyli zasobu wiedzy, umiejętności i potencjału jaki tkwi w każdym człowieku. Największe wyzwanie stanowi profilaktyka wykluczenia społecznego. Zjawisko to, zagraża wielu osobom w tym przede wszystkim długotrwale bezrobotnym, matkom samotnie wychowującym dzieci, niepełnosprawnym, dzieciom i młodzieży ze środowisk zaniedbanych wychowawczo, rodzinom niepełnym, wielodzietnym. Konieczne jest zwiększenie aktywności zawodowej i społecznej osób wykluczonych i włączenie ich w procesy naprawcze.

Odpowiednio zorganizowana i aktywna społeczność lokalna stanowi najbardziej istotny element w procesie reintegracji oraz rozwiązywania problemów. Konieczna jest aktywizacja wszystkich osób poprzez obudzenie w nich poczucia odpowiedzialności społecznej. Niezbędny w tym zakresie jest Program Aktywności Lokalnej, który zakłada wspólne działania lokalnych podmiotów na rzecz uaktywnienia potencjału grup oraz społeczności lokalnych, jednak przede wszystkim zmotywowanie ich do powrotu na rynek pracy.

Program Aktywności Lokalnej dla Gminy Reszel jest niezbędnym dokumentem do realizacji projektów systemowych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet VII - „Promocja Integracji Społecznej”. Priorytetowe działania przeciwdziałające wykluczeniu, zgodnie z wymienionymi powyżej dokumentami, powinny być ukierunkowane na:

- zmniejszenie obszarów skrajnego ubóstwa,
- zapewnienie wszystkim obywatelom równości w dostępie do korzystania z praw obywatelskich,
- zwiększenie promocji działań społecznych na rzecz poprawy życia wspólnotowego,
- wspieranie form aktywizacji zawodowej, edukacyjnej, zdrowotnej i społecznej szczególnie wśród klientów pomocy społecznej,
- zwiększenie aktywności oraz otwartości lokalnych instytucji i organizacji na rzecz rozwiązywania lokalnych problemów,
- ułatwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego.

Program Aktywności Lokalnej pozwala na realizację zadania, które nakłada na Ośrodek Pomocy Społecznej ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 (art.3 pkt. 2), który mówi: „Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie sytuacjom, o których mowa w art. 2 ust. 1, przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego

usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem”.

Program ten jest także niezbędnym dokumentem do realizacji projektów z Poddziałania 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet VII - „Promocja Integracji Społecznej”.

Zakończenie udziału w Programie Aktywności Lokalnej powinno przyczynić się do poprawy życiowych kompetencji oraz umiejętności zawodowych wśród uczestników, tym samym umożliwiając im ponowne wejście w życie społeczne i zawodowe.

II. Opis sytuacji problemowej

Na terenie gminy Reszel występuje szereg problemów społeczno – gospodarczych. Gminę Reszel zamieszkuje 8427 osób, w tym w mieście 5114, natomiast na terenach wiejskich 3313 osób. W roku 2010 świadczeniobiorcami pomocy społecznej było 545 rodzin. Głównym powodem przyznania pomocy społecznej jest bezrobocie panujące w rodzinach. Pozostała liczba osób korzystających z pomocy społecznej to osoby niepełnosprawne (niepełnosprawność występuje w 84 rodzinach korzystających z pomocy Ośrodka), przewlekle chore, po opuszczeniu Zakładu Karnego, alkoholicy po podjęciu leczenia odwykowego, ubogie, niezaradne w sprawach opiekuńczo - wychowawczych. Na ogólną liczbę 678 bezrobotnych (sprawozdanie z PUP Kętrzyn - stan na dzień 31.12.2010 r.), tylko 128 osób ma prawo do zasiłku. Większość to osoby długotrwale bezrobotne z wykształceniem podstawowym, gimnazjalnym lub zawodowym. Kryzys jaki wystąpił w ostatnich latach dał znać o sobie także i w naszej Gminie.

Podstawową instytucją społeczną jest rodzina, której głównym celem jest zagwarantowanie prawidłowego rozwoju dziecka poprzez zaspakajanie jego potrzeb fizycznych i emocjonalnych. Coraz częściej spotyka się przypadki, gdzie rodziny mają problemy z prawidłowym wypełnianiem podstawowych funkcji społecznych. Brak stałych źródeł utrzymania, powodują niezaspokojenie podstawowych potrzeb biologicznych, rozwojowych czy wychowawczych. Coraz częściej spotyka się problemy związane z socjalizacją dzieci, ponieważ rodzice stają się niezaradni wychowawczo. Bezradność i bierność, równie często jak bezrobocie, prowadzą do stopniowego uzależniania od pomocy społecznej. Stąd też Program Aktywności Lokalnej będzie kierowany do w/w grup społecznych, które są zagrożone wykluczeniem społecznym.

III. Cel ogólny programu

Celem działań jest zaniechanie bierności społecznej i zawodowej osób nieaktywnych zawodowo, korzystających z pomocy społecznej poprzez integrację z lokalnym środowiskiem społecznym. Przede wszystkim należy zmotywować je do pracy nad odejściem od pesymistycznego nastawienia do wszelkich zmian.

IV. Cele szczegółowe programu

- zwiększenie aktywizacji społecznej i zawodowej uczestników oraz zmotywowanie ich do aktywnego poszukiwania pracy poprzez aktywny udział w warsztatach i szkoleniach;
- wzrost poczucia własnej wartości;
- podwyższenie kompetencji wychowawczych;
- zapewnienie dzieciom prawidłowego rozwoju emocjonalnego i intelektualnego poprzez zastosowanie odpowiednich zajęć opiekuńczo - wychowawczych;
- zapewnienie dzieciom prawidłowych wzorców wychowawczych;
- poprawa relacji panujących w rodzinie;
- profilaktyka patologii i postaw dewiacyjnych w rodzinie;
- wzrost integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- zdiagnozowanie potrzeb i problemów rodziny oraz podjęcie pracy w kierunku poprawy sytuacji;
- podwyższenie jakości realizowanych działań środowiskowych oraz zainicjowanie nowych form i metod pracy;
- zwiększenie zaangażowania instytucji oraz organizacji pozarządowych w zakresie podejmowania działań środowiskowych.

V. Ocena zasobów niezbędnych do realizacji PAL

Kadra	Lokal	Realizatorzy
Kierownik MOPS, Pracownicy socjalni, Koordynator projektu, Asystent rodzinny	Sala MOPS, KIS	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Reszlu
Psycholog	Sala MOPS	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Reszlu
Pracownicy PUP	Siedziba PUP	Powiatowy Urząd Pracy w Kętrzynie
Pracownicy biblioteki	Sala MBP	Miejska Biblioteka Publiczna w Reszlu
Pielegniarka	Sala MOPS	Niepubliczny Zakład Opieki EL – MED w Kętrzynie

VI. Szczegółowy opis planowanych działań

Realizacja Programu Aktywności Lokalnej będzie prowadzona przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Reszlu, w którego strukturze organizacyjnej funkcjonuje Klub Integracji Społecznej. Program Aktywności Lokalnej będzie jednym z narzędzi wykorzystywanych w ramach wdrażania projektu systemowego „Aktywizacja społeczno - zawodowa bezrobotnych w Gminie Reszel”.

W programie zostaną wykorzystane działania w zakresie prowadzenia środowiskowej pracy socjalnej – działania realizowane przez pracowników socjalnych, mających na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie.

W programie zostaną wykorzystane instrumenty aktywnej integracji - działanie to będzie realizowane poprzez zastosowanie zespołu instrumentów aktywizacyjnych.

Aktywizacja zawodowa:

Uczestnicy Programu będą brali udział w zajęciach Klubu Integracji Społecznej, gdzie zostaną skierowani przez pracownika socjalnego. Będą to warsztaty „Szkoła dla rodziców” realizowane w ramach Programu Aktywności Lokalnej.

Głównym celem warsztatów jest nabycie przez uczestników umiejętności wychowawczych, niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania rodziny, takich jak:

- rozsądne wspieranie i usamodzielnianie dziecka;
- rozwijanie w dziecku pozytywnego obrazu swojej osoby;
- efektywna współpraca z dzieckiem;
- rozwijanie w dziecku szacunku do siebie oraz innych ludzi;
- umiejętne budowanie atmosfery miłości, akceptacji oraz bezpieczeństwa zarówno w domu jak również poza nim;
- ustawiczna praca nad prawidłowymi relacjami rodzice – dzieci oraz dzieci – rodzice;
- stosowanie konstruktywnych metod wychowawczych wobec negatywnych form zachowania;
- profilaktyka zachowań patologicznych;
- umiejętne wdrażanie i przestrzeganie praw i obowiązków w taki sposób, który będzie respektowany przez dziecko, ale także przez rodziców.

Bloki tematyczne:

- techniki aktywnego słuchania;
- rozpoznawanie, wyrażanie i akceptowanie uczuć (dziecka i rodziców), a także radzenia sobie z tzw. trudnymi uczuciami (złość, lęk, niechęć, itp.);
- modyfikowanie nieodpowiednich zachowań bez stosowania przemocy – przestrzeganie mądrego i skutecznego karania dziecka metodą ponoszenia konsekwencji własnych zachowań;
- mądrego wspierania procesu usamodzielniania się dziecka;
- wdrażanie takich sposobów chwaleń, aby pochwała umożliwiła dziecku tworzenie pozytywnego i realnego wyobrażenia swoich możliwości i zdolności;
- wyrażanie rodzicielskich ograniczeń i oczekiwań w taki sposób, aby były one przez dziecko respektowane.

Warsztaty „Szkoła dla rodziców” mają przede wszystkim zapobiegać pogłębianiu się negatywnych zachowań wśród dorastających dzieci oraz wykształcić w rodzicach zmianę postaw wychowawczych. Na całościowy warsztat składają się:

- poradnictwo psychologiczne – 30 godzin zajęć z psychologiem, po 5 godzin raz w tygodniu przez 2 miesiące;
- warsztaty w Miejskiej Bibliotece Publicznej, gdzie rodzice razem z dziećmi będą mogli spędzać wspólny czas na zabawie poprzez udział w zajęciach manualnych takich jak: warsztaty ceramiczne, malarstwo na szkle, pisankarstwo, wykonywanie tradycyjnych

ozdób świątecznych ze słomy i papieru, kwiatów z bibuły, malowanie bombek, robótki ręczne; zajęcia realizowane będą na przestrzeni od maja do listopada 2011 r.;

- warsztaty ze specjalistą od wizerunku zewnętrznego - 10 godzin (2 spotkania po 5 godzin), zajęcia realizowane będą w miesiącu czerwcu 2011 r.;
- kurs „Jak udzielić pierwszej pomocy dziecku”, który odbędzie się w lipcu 2011 r. i łącznie potrwa 8 godzin (2 spotkania po 4 godziny);
- wsparcie asystenta rodzinnego, które będzie zapewnione uczestnikom Programu od kwietnia do listopada 2011 r.

Spodziewane rezultaty:

- nabycie umiejętności innowacyjnego i konstruktywnego rozwiązywania problemów wychowawczych;
- poprawa relacji panujących w rodzinie;
- zmiana postaw i wartości rodziców;
- konsekwencja w stosowaniu zasad wychowawczych;
- usamodzielnienie się rodzin długotrwale korzystających z pomocy społecznej,
- wzrost integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, poprawa funkcjonowania w społeczności lokalnej;
- nabycie umiejętności pracy w zespole.

Aktywizacja społeczna:

Organizacja i sfinansowanie usług wsparcia i aktywizacji rodzin zmarginalizowanych: zorganizowanie działań o charakterze środowiskowym obejmujących: inspirowanie uczestników programu do udziału w imprezach integracyjnych, spotkaniach o charakterze kulturalnym i sportowym – imprezy dla uczestników programu oraz ich otoczenia (członków gospodarstwa domowego).

W programie zostaną wykorzystane inicjatywy integracyjne obejmujące między innymi: edukację społeczną, spotkania o charakterze integracyjnym, kulturalnym, sportowym, ekologicznym i turystycznym.

Uczestnikami Programu Aktywności Lokalnej będą osoby bezrobotne, poszukujące pracy, będące w wieku aktywności zawodowej i korzystające ze świadczeń pomocy społecznej w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej, należące do następujących grup:

- długotrwale bezrobotni,
- osoby nieaktywne zawodowo z uwagi na opiekę nad dziećmi,
- osoby, w rodzinach których występują problemy opiekuńczo – wychowawcze.

Grupę docelową będą stanowić rodziny pełne i niepełne. W ramach Programu przewiduje się objęcie wsparciem 15 osób (w tym 5 osób niepełnosprawnych) zagrożonych wykluczeniem społecznym wraz ze środowiskiem ich otaczającym. Wsparciem zostaną objęte także dzieci uczestników projektu, którym zostanie zapewniona opieka w czasie realizacji zajęć.

Grupa docelowa projektu zostanie zakwalifikowana do uczestnictwa w programie w drodze rekrutacji przeprowadzonej przez pracowników socjalnych (rozmowy, wywiady środowiskowe, deklaracje). Poszczególne osoby na etapie rekrutacji podpiszą deklaracje udziału w programie, natomiast po zatwierdzeniu grupy docelowej złożą oświadczenia o zgodzie na uczestnictwo w programie. Uczestnicy zostaną wybrani na podstawie wnikliwej analizy sytuacji rodzinnej poszczególnych osób.

VII. Realizatorzy programu.

Realizatorami zadań programu są:

- Urząd Gminy Reszel;
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Reszlu;
- Powiatowy Urząd Pracy w Kętrzynie;
- Niepubliczny Zakład Opieki EL – MED w Kętrzynie;
- Miejska Biblioteka Publiczna w Reszlu;
- Straż Miejska w Reszlu;
- Komisariat Policji w Reszlu;
- Miejski Ośrodek Kultury w Reszlu;
- Media lokalne.

VIII. Finansowanie programu.

Realizacja zadań programu może być finansowana:

- ze środków własnych budżetu gminy,
- dotacji z budżetu państwa,
- dotacji ze środków UE,
- innych zewnętrznych źródeł.

IX. Monitoring i ewaluacja.

Celem monitoringu będzie dostarczenie informacji, dzięki którym na bieżąco będzie można dokonywać oceny postępu w realizacji założonych celów oraz likwidować ewentualne problemy. Natomiast celem ewaluacji będzie zwiększenie stopnia efektywności i znaczenia rezultatów.

Monitoring i ewaluacja prowadzone w oparciu o zgromadzoną dokumentację (ankiety, protokoły z kontroli), w tym prowadzoną na bieżąco sprawozdawczość merytoryczną i finansową, pozwolą na prawdziwe zorganizowanie działań, terminowości ich realizacji oraz prawidłową realizację budżetu. Za przebieg powyższych procesów odpowiedzialny będzie w części finansowej główny księgowy MOPS, natomiast w części merytorycznej koordynator projektu systemowego „Aktywizacja społeczno - zawodowa bezrobotnych w Gminie Reszel”.

X. Czas trwania programu i harmonogram realizacji poszczególnych działań.

Program będzie realizowany w okresie od marca 2011 r. do grudnia 2011 r.

Harmonogram realizacji poszczególnych zadań i działań w ramach programu przedstawia się następująco:

ece
Public
znej

8. Warsz
taty ze
stylist
ą -
wizaż
ystą

9. Impre
za
integr
acyjna

Kurs
10. „Jak
udzielić
pierwsze
j pomocy
dziecku”

11. Monit
oring
i
ewalu
acja
progra
mu

XI. Planowany budżet na realizację programu

Budżet planowany na realizację programu wynosi 20 100,15 zł. Kalkulowany koszt wsparcia na osobę aktywizowaną w ramach Programu Aktywności Lokalnej wynosi 1 340,01 zł. W finansowaniu programu przyjęto rozliczenie według poniesionych kosztów.

W ramach budżetu planujemy następujące działania:

Zadanie: Aktywna integracja

Kategoria	j. m	ilość	Koszt (zł)	Łącznie zł	uwag
1 Program aktywności lokalnej w tym:	osoba	15	1 340,01	20 100,15	10 m-cy
1.1 Poradnictwo psychologiczne	godz.	30	100	3000	2 m-ce
1.2 Asystent rodzinny	godz.	50	40	2000	10 m-cy
1.3 Warsztaty ze stylistą wizażystą –	osoba	15	60	600	10 godz.
1.4 Kurs „Jak udzielić pierwszej pomocy dziecku”	godz.	8	50	400	8 godz.
1.5 Warsztaty w Miejskiej Bibliotece Publicznej	zajęcia	22	-	7080	8 m-cy
1.6 Impreza integracyjna	osoby	15 + otoczenie	-	1020,15	-
1.7 Dowóz uczestników na zajęcia	przejazd	30	200	6000	-

Uzasadnienie realizacji

Zgodnie ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Reszel, Program Aktywności Lokalnej ukierunkowany jest na poprawę sytuacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Osoby te wraz ze swoimi rodzinami napotykają problemy, które niewątpliwie są konsekwencjami braku zatrudnienia. Długotrwałe bezrobocie rodzi niską aktywność zawodową i społeczną, prowadzi do uzależnień od pomocy społecznej oraz do powielania nieprawidłowych wzorców w rodzinie.

Zjawisko długotrwałego bezrobocia stanowi bardzo duży problem w naszej gminie. Następstwem tego są problemy wychowawcze, niedostateczność pozytywnych wzorców dla dzieci i młodzieży, nieumiejętność radzenia sobie ze stresem, a przede wszystkim bierna i roszczeniowa postawa klientów pomocy społecznej. Z danych Ośrodka wynika, że osoby te charakteryzują się następująco:

- uzależnienia , głównie od alkoholu oraz przemoc,
- brak kompetencji wychowawczych,
- spadający wskaźnik aktywności społecznej i zawodowej,
- postawa roszczeniowa,
- niskie wykształcenie lub jego brak,
- brak umiejętności poruszania się na rynku pracy,
- małe doświadczenie zawodowe,
- brak pozytywnych wzorców, co prowadzi do dziedziczenia negatywnych zachowań.

Poprzez Program Aktywności Lokalnej postaramy się wyjść naprzeciw tym problemom. Znaczna część tych osób jest poważnie zainteresowana zmianą swojego życia. Zależy im na poprawie kontaktów interpersonalnych z lokalną społecznością, zdobyciu kwalifikacji zawodowych, które będą istotne w poszukiwaniu zatrudnienia, jednak przede wszystkim chcą poprawić relacje panujące w swoich rodzinach. To wszystko nie będzie możliwe do zrealizowania bez wsparcia Ośrodka oraz odpowiednich instytucji urzędowych.

Nie można biernie czekać iż, źle funkcjonujące grupy lub społeczności nagle same się uaktywnią i zajmą się rozwiązywaniem istniejących problemów, zwłaszcza, że najczęściej brakuje im także wiedzy i umiejętności jak to zrobić. Dlatego właśnie konieczne jest podejmowanie zintegrowanych działań, których celem jest uaktywnienie nie tylko pojedynczych osób ale i grup i społeczności lokalnych. Społeczność należy ożywić

i pobudzić w nich poczucie odpowiedzialności za siebie i innych, zwłaszcza tych najsłabszych. Pomocniczy w tym zakresie jest Program Aktywności Lokalnej , który zakłada wspólne działania lokalnych podmiotów na rzecz uaktywnienia i pobudzenia potencjału grup oraz społeczności lokalnej, a także ich włączanie w życie społeczne w tym powrót na rynek pracy.